

## Biblioteksplan 2013 - 2016

Beslutad av kommunfullmäktige den 25 november 2013, § 225.





**Kalmar kommun**  
KULTUR- OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN

# Bibliotek och utveckling

Biblioteksplan för Kalmar kommun 2013-2016



## Innehållsförteckning:

BIBLIOTEKSPLAN - VISION OCH MÅL.....	3
Uppdraget .....	3
Övergripande mål .....	3
Tillsammans med regionbiblioteket har kommunerna i Kalmar län arbetat fram strategier för biblioteksutveckling. Vi prioriterar arbetet med utveckling av metoder, miljöer och medier kring barn, unga och vuxnas lärande. Tillsammans jobbar vi med utvecklingsarbete, gemensamma satsningar kring IT, digital delaktighet respektive utveckling samt "bibliotek 2.0".	
.....	4
Delmål .....	4
Delmål .....	4
Uppföljning.....	5
BAKGRUND.....	6
Bibliotekstyper i Kalmar kommun. ....	6
BIBLIOTEKENS VERKSAMHET .....	7
Bibliotekens huvuduppgift .....	7
Folkbiblioteken .....	7
BIBLIOTEK I SAMVERKAN.....	8
Förskola/0-5 år .....	8
Grundskola/6-16 år.....	8
Gymnasieskola.....	9
Vuxenutbildning.....	9
Biblioteksverksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning inom omsorgen.....	10
Förvaltnings- och institutionsbibliotek.....	10
DOKUMENT SOM STYR BIBLIOTEKSVERKSAMHET .....	11
OMVÄRLDSFAKTORER SOM PÅVERKAR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN .....	11
Bilaga I .....	<a href="#">122</a>
Ur första upplagan 2008 års biblioteksplan för Kalmar kommun .....	12
Metoder och resultat.....	12
Bilaga 2.....	16
Bibliotekslagen .....	16
Bibliotekslag (1996:1596).....	16
Bilaga 3.....	19
Politiskt antagen vision för biblioteken i Kalmar län: 2010 är Kalmar län Sveriges bästa biblioteksregion.....	19
Bilaga 4.....	20

# BIBLIOTEKSPLAN - VISION OCH MÅL

## Vision

När biblioteket är en naturlig del av invånarnas vardag och alla är nöjda med servicen har Kalmar kommuns biblioteksverksamhet bidragit till att förverkliga visionen om att göra Kalmar län till Sveriges bästa biblioteksregion.

## Uppdraget

### Beslut om förslag

Enligt beslut i kommunfullmäktige har kultur- och fritidsnämnden fått i uppdrag att tillsammans med berörda nämnder och förvaltningar ta fram ett förslag till en kommunövergripande biblioteksplan.

Med anledning av detta träffades kommunalråd, presidier, förvaltningschefer och tjänstemän från barn- och ungdomsförvaltningen, Kalmarsunds gymnasieförbund, Kunskapsnavet, Södermöre kommunalförvaltning, kommunledningskontoret samt kultur- och fritidsförvaltningen i september 2003.

En övergripande styrgrupp bestående av kommunalrådet och ordförandena i de berörda nämnderna bildades. Förvaltningscheferna adjungerades vid behov.

En arbetsgrupp med tjänstemän från barn- och ungdomsförvaltningen, kommunledningskontoret, Kalmarsunds gymnasieförbund, omsorgsförvaltningen, Södermöre kommunalförvaltning samt kultur- och fritidsförvaltningen bildades.

### Bibliotekslag

Bibliotekslagen från 1996 kompletterades 1 januari 2005 med en paragraf om att kommuner och landsting ska upprätta biblioteksplaner.

Med en biblioteksplan avses ett politiskt förankrat styrande dokument som omfattar en analys av det samlade biblioteksbehovet i en kommun och åtgärder för hur dessa behov skall tillgodoses. Denna biblioteksplan skall förutom folkbiblioteksverksamheten också innefatta biblioteksbehovet vad gäller utbildning, omsorg, vård och näringsliv.

### Skollag

Den nya skollagen kompletterades 1 juli 2011 med paragrafer om stärkta rättigheter för elever bland annat ska alla elever ha tillgång till skolbibliotek. I Kalmar beslöts att ansvar och budget för skolbibliotek övergår till barn- och ungdomsnämnden och Södermöre kommunalförvaltning.

## Övergripande mål

- biblioteken spelar en viktig roll i den lokala utvecklingen och är en naturlig del i kommunens utvecklingsplanering
- biblioteken möter de behov som allmänhet, studerande, företag, föreningar/organisationer och förvaltningar har
- personalen upplever att den arbetar i en trivsamt, sund och utvecklande arbetsmiljö, där kompetensutveckling är en naturlig del av arbetet
- länets bibliotek är en fristad och mötesplats för barn, unga och vuxna som inbjuder till lärande och läsande med alla sinnen. Barn- och ungdomars delaktighet ger verksamheten form och innehåll.

Tillsammans med regionbiblioteket har kommunerna i Kalmar län arbetat fram strategier för biblioteksutveckling. Vi prioriterar arbetet med utveckling av metoder, miljöer och medier kring barn, unga och vuxnas lärande. Tillsammans jobbar vi med utvecklingsarbete, gemensamma satsningar kring IT, digital delaktighet respektive utveckling samt "bibliotek 2.0".

Våra kärnvärden kännetecknas av

- lyhördhet - lyssna på våra målgrupper och känna av förändringar och trender
- kreativitet - tänka i nya banor och vara öppna för förändringar
- kompetens - kunskaper, färdigheter, fortbildning
- engagemang - inspirera, överraska, vara en positiv kraft

## **Delmål**

### Gemensamma delmål för alla bibliotekstyper

- Biblioteken är offentliga och tillgängliga mötesplatser för alla
- Det virtuella biblioteket är tillgängligt dygnet runt och lätt att orientera sig i
- Bibliotekspersonalen kompetensutvecklas regelbundet för att kunna utföra ett professionellt arbete som svarar mot brukarnas behov
- Bibliotekens medieutbud präglas av allsidighet och mångfald
- Biblioteken utvecklar och stärker samarbetet inom sydostregionen

### Folkbiblioteken

- Fackutbildad personal finns på samtliga folkbibliotek
- Samarbetet mellan olika bibliotek i kommunen har ökat för brukarnas bästa
- Huvudbiblioteket erbjuder lärmiljö för studerande
- Biblioteksfilialernas lärmiljöer är anpassade efter brukarnas behov
- Folkbiblioteken är en positiv och stimulerande miljö för barns och ungas fritid

## **Delmål**

### Skolbiblioteken

- Biblioteksverksamheten är en naturlig del av skolutvecklingen och elevernas och lärarnas arbetssätt
- Elever har inflytande över skolbiblioteksverksamheten
- Skolbibliotekens status är hög
- Skolledares och skoladministratörers ansvar för skolbiblioteksutvecklingen är tydlig
- Fackutbildad personal finns på samtliga skolbibliotek

## **Uppföljning**

Denna plan är utgångspunkten för en process där biblioteksverksamheten är i ständig förändring. Frågor som rör samhällsplanering och näringsliv måste beaktas vid planens uppföljning. Planen ska utvärderas och revideras regelbundet vart tredje år. Ansvarig för utvärdering och uppföljning är kultur - och fritidsnämnden i samverkan med berörda nämnder och förvaltningar.

Utifrån biblioteksplanen ska de olika verksamheterna upprätta planer som följs upp och utvärderas. Ansvarig är enhetschef och rektor.

## BAKGRUND

### ***Bibliotekstyper i Kalmar kommun.***

Kalmars biblioteksplan gäller för de folk- och skolbibliotek som drivs av Kalmar kommun och Kalmarsunds Gymnasieförbund.

Inom kommunen finns flera biblioteksorganisationer och målet är att samarbetet mellan bibliotek som vänder sig till allmänhet och studerande på sikt ska öka. Det viktigaste är att Kalmars invånare på effektivaste sätt kan utnyttja de samlade offentliga biblioteksresurserna.

I Kalmar finns flera olika bibliotekstyper:

Bibliotek	Ansvar	Organisation	Målgrupp
Folkbibliotek	Kultur- och fritidsnämnden (KFN), Södermøre KDN	Huvudbibliotek 6 filialer + 3 filialer(KDN) bokbuss  Stifts- och gymnasiebiblioteket	Kalmar kommuns invånare. Länet och landet genom fjärrlån.
Integrerade folk- och skolbibliotek	KFN, Södermøre KDN	5 bibliotek	Skolelever, personal och allmänhet
Grundskolebibliotek	Barn- och ungdomsnämnden och friskolor	26 skolbibliotek	Skolelever och personal
Gymnasiebibliotek	Kalmarsunds gymnasieförbund och friskolor	3 gymnasiebibliotek	Gymnasielever och personal
Folkhögskolebibliotek	Landstinget i Kalmar län	Högalids folkhögskola	Elever och personal
Universitetsbibliotek	<i>Linnéuniversitetet</i>	Linnéuniversitets bibliotek i Växjö och i Kalmar	Studenter, forskare och övrig personal
Sjukhusbibliotek	Landstinget i Kalmar län	Landstingsbiblioteket i Kalmar län	Vårdpersonal och patienter kring medicinska frågor
Företags- förvaltnings- och institutionsbibliotek	Kalmar kommun, Landstinget i Kalmar län, Länsstyrelsen m fl		Endast för den egna personalen
Regionbibliotek	Regionförbundet i Kalmar län	Regionbiblioteket i Kalmar	Stöd för länets folkbibliotek

# BIBLIOTEKENS VERKSAMHET

## ***Bibliotekens huvuduppgift***

Bibliotekens huvuduppgift är att vara en hjälp för Kalmars invånare att vidga och höja kunskapsnivån, stimulera fantasin och hitta vägar till nya kunskaper. För detta behövs ett aktuellt och mångsidigt mediebestånd av god kvalitet för alla åldrar. Den gemensamma bibliotekskatalogen underlättar samarbetet mellan kommunens folk-, grundskole- och gymnasiebibliotek.

Biblioteken är en viktig hörnpelare i det livslånga lärandet där alla medborgare ska kunna finna den information man söker för inläring, utveckling och förströelse.

Biblioteken är också en del i både nationella och globala informationsnätverk och fungerar alltmer som en navigatör för användarna. Att söka, välja och värdera information blir en allt viktigare uppgift för biblioteken.

Samspelet mellan de olika bibliotekstyperna i kommunen är betydelsefullt och det är viktigt att biblioteken strävar mot samma mål, det vill säga de gemensamma låntagarnas bästa.

## ***Folkbiblioteken***

Folkbiblioteken i Kalmar kommun vänder sig till alla med sin verksamhet. Alla besökare är välkomna och får service utifrån sina behov och önskemål. Barn och unga är en prioriterad målgrupp, men även studerande hör till folkbibliotekets stora besökargrupper. Biblioteket är sedan länge viktigt för personer med olika funktionsnedsättningar. Kan man på grund av funktionsnedsättning inte själv ta sig till biblioteket finns möjlighet att genom ”Boken kommer” få tillgång till böcker och andra medier.

Biblioteksbussen har hållplatser över hela kommunen och erbjuder även buss-service till skolor och förskolor som har långt till ett filialbibliotek

För kommunens invandrare har biblioteken flera viktiga roller. Bibliotekets datorer kan underlätta kontakten med hemlandet. Böcker och andra medier både på invandrarnas modersmål och på svenska utgör en länk mellan de båda kulturerna, vilket underlättar integrationen.

Filialbiblioteken är lokaliserade till kommunens tätorter och har ett väl utbyggt samarbete med förskolor och grundskolor. Det är viktigt att filialerna profileras efter befolkningens behov. Biblioteket i Norrlidens centrum har ett samarbete med Medborgarkontor.

På huvudbiblioteket finns kommunens konsumentvägledning.

Stifts- och gymnasiebiblioteket är ett specialbibliotek med tryckta skrifter alltifrån 1400-talet samt värdefulla handskriftssamlingar. Biblioteket förevisas intresserade och används huvudsakligen i forskningssyfte.

De senaste årens informationsteknologiska utveckling har inneburit att de olika bibliotekstyperna har närmast sig varandra. Samverkan över kommun- och länsgränserna i södra Sverige har ökat under senaste tiden. Nu finns ett gemensamt transportsystem för fjärrlån mellan biblioteken i Kalmar, Kronoberg och Blekinge, vilket innebär ökad service för låntagarna. Bibliotekens arbetssätt utvecklas mot en större samstämmighet och gemensamma fortbildningsinsatser ger större förståelse för olikheterna. Med gemensamma upphandlingar kan folkbiblioteken minska kostnaderna för inköp av bland annat databaser och övriga medier. Detta sker genom samverkan



mellan Regionbibliotek Kalmar och Länsbibliotek Sydost. Brukarna står i centrum för allas verksamheter.

Biblioteket anordnar regelbundet introduktion i Internetanvändning för alla intresserade brukare utan kostnad. Bibliotekspersonal ger korta genomgångar med efterföljande övningar på bibliotekets datorer. Syftet är att minska den digitala klyftan i samhället i samverkan med bland annat studieförbunden.

## BIBLIOTEK I SAMVERKAN

### **Förskola/0-5 år**

- I samarbete med barnhälsovården ger Kalmar stadsbibliotek information om barns språkutveckling. Bokdepositioner finns på barnhälsovården. Alla 1-åringar får en gåvobok som hämtas på biblioteket.
- Program och sagostunder anordnas regelbundet.
- De flesta förskolor besöker biblioteket för att låna böcker.
- Biblioteksbussen kör till förskolor som efterfrågar buss-service

### **Grundskola/6-16 år**

Utdrag ur **Skollag (2010:800)** som kompletterades med följande:

#### **Lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek**

**35 §** För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

**36 §** Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.

Folkbiblioteken kompletterar skolornas biblioteksbehov.

Fem av kommunens filialbibliotek är integrerade folk- och skolbibliotek. Biblioteksbussen är ett komplement till de skolor som inte har egna skolbibliotek och som har långt till ett folkbibliotek. Kultur- och fritidsförvaltningen, Södermöre kommunalnämnd och barn- och utbildningsnämnden har en överenskommelse angående skolbiblioteksverksamhet sedan 2011. Överenskommelsen innebär bland annat att Södermöre kommunalnämnd och barn- och utbildningsnämnden köper bibliotekstjänster av kultur- och fritidsnämnden. Flertalet av Kalmars fristående grund- och gymnasieskolor har ingått avtal med stadsbiblioteket för skolbiblioteksverksamhet.

**Skolbiblioteken** ska vara pedagogiska redskap för undervisningen och för elevernas lärande. En annan viktig roll är att främja barns och ungdomars språkutveckling och lust att läsa.

**Lokala skolbiblioteksråd** ska finnas vid varje skola. Rektor ska vara sammankallande. Rådet ska ansvara för det praktiska samarbetet mellan skolan och biblioteket och ansvarar även för framtagande av lokala handlingsplaner för bibliotekets användande.

Den **centrala kulturgruppen**, där representanter från de tre förvaltningarna ingår (kultur- och fritidsnämnden, barn- och ungdomsnämnden och Södermöre kommunalnämnd), har bland annat uppdraget att utveckla kultursamverkan mellan bibliotek och skola, t ex skolbiblioteken.

**Språkverkstaden** är ett samarbete mellan Södermöre kommunalnämnd, barn- och ungdomsförvaltningen och kultur- och fritidsförvaltningen med syfte att utgöra en stimulerande och lustfylld samlad resurs för personal, barn och föräldrar för att stödja barns tal- och språkutveckling och läs- och skrivutveckling.

## **Gymnasieskola**

Inom Kalmar kommun ansvarar **Kalmarsunds gymnasieförbund** för följande skolor:

- Axel Weüdelsskolan
- Gymnasiesärsskolan
- Jenny Nyströmsskolan
- Lars Kaggskolan
- Stagneliussskolan

Jenny Nyströmsskolan, Lars Kaggskolan och Stagneliussskolan har bibliotek med fackutbildade bibliotekariar. Undervisning i informationssökning ges till både elever och lärare. De tre biblioteken är öppna och bemannade hela skoldagen. Där erbjuds eleverna en bra studiemiljö och en modern IKT-miljö med databaser som är relevanta för skolornas utbildningar.

På varje skola finns en biblioteksnämnd med representanter för bibliotekspersonalen, skolledning och lärare samt elever.

Det gemensamma datasystemet (BookIT) underlättar för eleverna och personalen att använda både sitt skol- och folkbibliotek.

För de övriga skolorna inom gymnasieförbundet bör handlingsplaner upprättas för att bygga upp funktionella gymnasiebibliotek. Ansvarig är rektor.

De flesta fristående gymnasieskolorna saknar egna gymnasiebibliotek och utbildad bibliotekspersonal och har därför tecknat ekonomiska överenskommelser (avtal) med stadsbiblioteket för nyttjande av lokaler, medier och personal.

## **Vuxenutbildning**

**Kunskapsnavet – Centrum för vuxnas lärande** är en gemensam organisation för Kalmar, Mörbylånga och Torsås kommuner. Kunskapsnavet ger vägledning och information om utbildning inom hela den kommunala vuxenutbildningen.

**Axel Weüdelsskolan** erbjuder fristående kurser, kortare och längre utbildningar på grundläggande-, gymnasial samt eftergymnasial nivå. Där finns även utbildning i svenska för invandrare (Sfi) och för vuxna med funktionsnedsättning (Särvux). På skolan finns en kursbokssamling. I övrigt använder eleverna folkbiblioteket.

**Högalids folkhögskola** drivs av Landstinget i Kalmar län och har ett mindre bibliotek för eleverna.

**Universitetsbiblioteket**, Linnéuniversitetet ansvarar för universitetsbiblioteket i Kalmar och i Växjö. Universitetsbiblioteket fungerar som ett kunskapscentrum och mötesplats för universitetets anställda och studenter, men är även öppet för allmänheten.

## **Särskild biblioteksverksamhet för äldre och personer med funktionsnedsättning**

*Boken Kommer* är en service till de personer som p g a ålder, rörelsehinder eller långvarig sjukdom inte kan ta sig till biblioteket. Biblioteket skickar regelbundet hem böcker/talböcker till enskilda låntagare. Varje utskick föregås av en personlig kontakt med låntagaren. Låntagarnas boende kan vara privat eller inom omsorgen.

*Talböcker* är till för personer som inte kan tillgodogöra sig böcker i svart-skrift. Böckerna är inlästa i Daisy-format och kan lånas ut på skiva eller som fil på minneskort. Kan man inte själv ta sig till biblioteket finns det möjlighet att få talböcker hemskickade med post. Låntagare kan också själva ladda hem talböcker, direkt från Tal- och punktskriftsbiblioteket (Myndigheten för tillgängliga medel fr.o.m. 1 januari 2013)

## **Förvaltnings- och institutionsbibliotek**

Landstingets förvaltningsbibliotek

Länstyrelsens bibliotek

Länsmuseets bibliotek

Länsrätten i Kalmar län/Kalmar tingsrätt

Konstmuseets boksamling/bibliotek

Dessa bibliotek är en resurs för personalen och finns inte tillgängliga för allmänheten. Ingen fackutbildad personal sköter biblioteken. Varje förvaltning/institution ansvarar för respektive bibliotek.

Landstingsbiblioteket i Kalmar län

Landstinget i Kalmar län ansvarar för de tre sjukhusbiblioteken som i första hand ger service till sjukhusets personal. Fackutbildad personal finns på biblioteken och man har en gemensam bibliotekskatalog. Patientinformationen, en service till patienter och deras anhöriga, sorterar också under sjukhusbiblioteken.

Kriminalvårdens bibliotek

Kriminalvårdsmyndigheten köper tjänster av kultur- och fritidsförvaltningen enligt avtal, som gäller personal och medier till Kriminalvårdsanstalten och Allmänna häktet.

Regionbibliotek Kalmar

Regionbiblioteket är ett stöd för folkbibliotekens utveckling i länet och är organisatoriskt en del av Regionförbundet i Kalmar län. Regionbiblioteket bistår folkbiblioteken med kompletterande medieförsörjning, rådgivning, information, fortbildning samt specialtjänster.

## **DOKUMENT SOM STYR BIBLIOTEKSVERKSAMHET**

- Bibliotekslagen
- Skollagen
- UNESCO´s folkbiblioteksmanifest
- UNESCO´s skolbiblioteksmanifest
- IFLA Code of ethics for librarians and other information workers
- Skolinspektionens definition av skolbibliotek
- Dik:s etiska riktlinjer
- FN:s barnkonvention
- Kalmar kommuns politiska riktlinjer
- Berörda nämnders måldokument
- Läroplaner för förskola, grundskola och gymnasieskola
- Politiskt antagen vision för biblioteken i Kalmar län: 2010 är Kalmar län Sveriges bästa biblioteksregion
- Politiskt antagen vision och strategi för skolbiblioteken i Kalmar län

## **OMVÄRLDSFAKTORER SOM PÅVERKAR BIBLIOTEKSVERKSAMHETEN**

- Nya bostadsområden
- Det växande informationsutbudet
- IKT-utvecklingen
- Webbaserad 24-timmarsservice
- Barns och ungdomars möjlighet till påverkan
- Det mångkulturella samhället
- Det livslånga lärandet
- Ökad samverkan med högskolebiblioteket
- Tillgänglighet för alla senast år 2010
- Brukarinflytande
- Ökad samverkan mellan biblioteken i sydöstra Sverige
- Kalmars invånarantal ökar – målet är minst 70.000
- Gruppen äldre/äldre blir större
- Distansstudier och distansarbete
- Företagsetableringar
- Välfärdsbokslut
- Barnbokslut

# Bilaga I

## Ur första upplagan 2008 års biblioteksplan för Kalmar kommun

### **Metoder och resultat**

Arbetsgruppen som bildades för arbetet med biblioteksplanen har träffats regelbundet och diskuterat sig fram till olika tillvägagångssätt för att få synpunkter från brukarna. Följande metoder har använts i arbetet:

- Fokusgrupper
- Samtal/intervjuer
- Enkäter

Fokusgrupp genomfördes med personal från förskolan, grundskolan och gymnasieskolan. Samtal har förts med bibliotekspersonalen samt med företrädare för friskolor och kommunal vuxenutbildning.

En brukarundersökning i enkätform har genomförts på huvudbiblioteket, bokbussen och sex filialer. Dessutom har allmänheten under en kort period haft möjlighet att lämna synpunkter på bibliotekets verksamhet via kommunens hemsida.

Synpunkter har inhämtats från Pensionärsrådet, Södermöre PRO, Handikapprådet och personal inom äldreomsorgen. Pedagoger i förskolan har samtalat med små barn om bibliotek och böcker och elever från Stagneliusskolan har diskuterat skolbibliotekets funktion med gymnasiebibliotekarien.

### **Resultat från förskolans fokusgrupp**

Deltagarna i gruppen bestod av pedagoger, föräldrar och skolledare, som diskuterade följande fråga: *Vad tycker du är viktigt för att barn, personal och föräldrar inom förskolorna i Kalmar ska få en bra biblioteksverksamhet?*

- Biblioteket måste vara en välkomnande mötesplats
- Mer programverksamhet/aktiviteter för små barn
- Närhet och tillgänglighet är viktigt
- Det ska finnas böcker för alla – god tillgång till böcker på olika språk
- Det är mycket viktigt att barnen tidigt möter bibliotek och böcker

### **Resultat från samtal med barn 3-4 år**

Tillsammans med pedagoger på en förskola samtalade barn i åldern 3-5 år kring följande frågor:

1. Vet du vad ett bibliotek är? ”man köper solkräm där”; ”nej, man lånar ju böcker!”
2. Vad brukar du göra på biblioteket?
3. Brukar ni låna böcker, om ja vilka böcker?
4. Är det roligt på biblioteket?
5. Läser mamma eller pappa för dig om kvällarna?

Av de 14 barnen har alla utom ett varit på biblioteket (”men lillebror har varit där”). Man lånar böcker och filmer. Några har lånat på bokbussen och någon har varit på musikprogram på

biblioteket. Samtliga svarar JA! på frågan om det är roligt på biblioteket. Föräldrarna läser för barnen på kvällarna, ibland på annat modersmål än svenska

Samma frågor ställdes till 24 barn i en förskoleklass. Barnen är 6-7 år och har varit på bibliotekets ”bokskola”. De vet mycket väl vad biblioteket är och vad man gör där. De är också mycket säkra på olika boktitlar och är överens om att det är roligt på biblioteket. 18 av 24 barn svarar att föräldrarna läser för dem på kvällen.

## Resultat från grundskolans fokusgrupp

Deltagarna i gruppen bestod av pedagoger, skolledare, fritidsledare, specialpedagog och elever, som diskuterade följande fråga: *Vad tycker du är viktigt för att elever och personal inom grundskolan i Kalmar ska få en bra biblioteksverksamhet?*

- Skolbiblioteket ska vara tillgängligt hela skoldagen med kompetent personal och ett aktuellt bokbestånd
- Utbildade skolbibliotekarier på grundskolans år 6 (7)-9
- Viktigt att skolbiblioteken har en hög status i skolan
- Lättlästa medier ska finnas i större utsträckning
- Plan för informationskompetens inom grundskolan

## Resultat från gymnasieskolans fokusgrupp

Deltagarna i gruppen bestod av pedagoger från de tre gymnasieskolorna med bibliotek samt lärarstuderande, som diskuterade följande fråga: *Vad tycker du är viktigt för att elever och personal inom gymnasieskolan i Kalmar ska få en bra biblioteksverksamhet?*

- Elever ska få kontinuerlig utbildning i informationssökning
- Det ska finnas tillräckligt många Internetuppkopplade datorer på skolbiblioteket
- Biblioteket har öppet hela skoldagen med kompetent personal
- Det ska vara en trivsamt och god miljö som bygger på ömsesidig respekt mellan elever och personal
- Verksamheten ska svara mot skolans utbildningskrav

Ca 30 elever på en gymnasieskola har diskuterat bibliotekets verksamhet.

Diskussionen utgick från följande frågor:

1. Jag använder biblioteket till....
2. Detta vill jag använda biblioteket till .....
3. Detta är jag nöjd med i biblioteket .....
4. Detta är jag inte nöjd med i biblioteket .....
5. Synpunkter på undervisning i informationssökning och källkritik
6. Synpunkter på introduktionen för elever i åk 1

Biblioteket används i första hand för att söka fakta och information. Bokbeståndet upplevs som tillfredsställande och aktuellt både på skol- och folkbiblioteket. Ungdomarna vill använda biblioteket för studier, men även för att hyra film samt lyssna på eller låna musik. Däremot är man mindre nöjd med att vissa grupper använder biblioteket som ”fritidsgård” med hög ljudnivå som följd. Datorerna borde vara reserverade för skolarbeten istället för att användas till spel och chat. När det gäller skolbiblioteken måste undervisning i informationssökning och källkritik regelbundet återkomma, helst i anknytning till en aktuell arbetsuppgift. Biblioteksintroduktionen i

åk 1 kommer enligt eleverna för tidigt på terminen, då man ännu inte känner sig trygg i klassen. Vid detta tillfälle finns även önskemål om att biblioteket är stängt för övriga elever.

### **Kalmar stadsbiblioteks personal**

Kalmar stadsbiblioteks personal har i diskussioner tagit fram synpunkter på nuvarande verksamhet i en SWOT-analys. Där framgick att den största svagheten i verksamheten är beroendet av IT-teknik och support. Brister i marknadsföringen samt verksamhetens struktur ses också som hinder för utveckling. Den ökade efterfrågan på bibliotekets informationstjänster ger däremot möjligheter till utveckling. Bibliotekens verksamhet för barn har också en stor utvecklingspotential.

### **Brukarenkät och medborgarundersökning**

Dialog har förts med invånarna i Kalmar kommun dels via brukarenkät dels via en medborgarundersökning.

Brukarenkät har under ett antal år genomförts på folkbiblioteken i Kalmar. Sedan hösten 2007 ingår Kalmar i ”Kvalitets- och kostnadsjämförelse inom biblioteksverksamheten” i nätverket 3KVH (Kalmar, Karlskrona, Kristianstad, Växjö och Halmstad). Från och med 2008 används samma enkät i jämförelsekommunerna.

Helhetsbetyget från medborgarna i Kalmar är mycket gott. Vad gäller nöjdhet totalt har Kalmar 96 % nöjda eller mycket nöjda besökare. Faktorer som undersöktes var bemötande, trivsamhet, öppettider, hitta lätt, nya medier och intressant programutbud.

Nöjdhetsindexet för Kalmar visar ”hög prioritet och viktigt att behålla” vad gäller **bemötande, trivsamhet, öppettider och hitta lätt**.

Men när det gäller **nya medier** visar indexet ”låg prioritet - högt betyg – håll ögonen på” d v s medieinköp är inte prioriterat i budget men efterfrågas och är viktigt för brukarna.

**Intressant programutbud** visar ”låg prioritet – lågt betyg – åtgärda på sikt” d v s på sikt bör resurser avsättas för att erbjuda brukarna ett programutbud.

Biblioteksverksamheten i grund- och gymnasieskolor berörs inte i studien.

Under hösten 2008 anordnades dessutom medborgarundersökning utförd av Statistiska Centralbyrån (SCB), beställd av Kalmar kommun. Medborgarundersökningen visar på samma höga procent nöjda medborgare som i brukarenkäten.

Ungdomsforum anordnade en ungdomspanel hösten 2008. Där har framkommit att många av bibliotekets tjänster var okända för ungdomarna. För att åtgärda detta ska biblioteket än bättre marknadsföra sina tjänster.

### **Omsorgsförvaltningens personal**

Omsorgsförvaltningens personal på Träffpunkterna anser att nuvarande service fungerar väl och måste vara kvar på minst samma nivå. Bibliotekets medier och personal är en mycket viktig del i äldrevården. Ett önskemål är att samtliga Träffpunkter ska ha datoruppkopplingar och därmed tillgång till bibliotekets information och medier via hemsidan.

Södermöres omsorgspersonal tycker också att den biblioteksservice man får är viktig med möjlighet till bokdepositioner och besök av bibliotekspersonal.

### **Vuxenutbildningen**

Vid samtal poängteras vikten av ett bra samarbete mellan vuxenutbildningen och biblioteken. Folkbiblioteken fungerar idag som ”skolbibliotek” för de studerande inom kommunal vuxenutbildning. En *vägledare* från Kunskapsnavet finns regelbundet tillgänglig på huvudbiblioteket där också den kommunala vuxenutbildningen har *pedagoger / handledare* som kan hjälpa studerande på olika nivåer.

### **Pensionärsrådet**

Pensionärsrådet har i ett protokoll antecknat följande synpunkter som man anser vara viktiga för äldre:

- Den verksamhet som finns idag behövs även i fortsättningen
- Att kunna gå in på biblioteket och få hjälp att söka information är viktigt
- Personalen i särskilt boende måste få utbildning om vilka resurser biblioteket har och vilken service som finns att tillgå där.



# Bilaga 2

## ***Bibliotekslagen***

### ***Bibliotekslag (1996:1596)***

**SFS nr:** 1996:1596

**Departement/myndighet:** Kulturdepartementet

**Utfärdad:** 1996-12-20

**Omtryck:** 1998:1249

**Ändrad:** t.o.m. SFS 2004:1261

[Registeruppgifter \(regeringen\)](#)

---

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet.

2 § Till främjande av intresse för läsning och litteratur, information, upplysning och utbildning samt kulturell verksamhet i övrigt skall alla medborgare ha tillgång till ett folkbibliotek.

Folkbiblioteken skall verka för att databaserad information görs tillgänglig för alla medborgare.

Varje kommun skall ha folkbibliotek.

3 § På folkbiblioteken skall allmänheten avgiftsfritt få låna litteratur för viss tid.

Bestämmelsen hindrar inte att ersättning tas ut för kostnader för fotokopiering, porto och andra liknande tjänster. Inte heller hindrar den att en avgift tas ut i de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

4 § Ett länsbibliotek bör finnas i varje län.

Länsbiblioteket skall bistå folkbiblioteken i länet med kompletterande medieförsörjning och andra regionala biblioteksuppgifter.

För den kompletterande medieförsörjningen skall också finnas en eller flera lånecentraler.

5 § Inom grundskolan och gymnasieskolan skall det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.

6 § Det skall finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla högskolor. Dessa bibliotek skall inom de områden som anknyter till utbildning och forskning vid högskolan svara för biblioteksservice inom högskolan och i samverkan med landets biblioteksväsen i övrigt ge biblioteksservice.

7 § Kommunerna ansvarar för folk- och skolbiblioteksverksamheten.

Landstingen ansvarar för länsbiblioteken och för biblioteken vid högskolor med landstingskommunalt huvudmannaskap.

Staten ansvarar för övriga högskolebibliotek och för lånecentralerna samt för sådan biblioteksverksamhet som enligt särskilda bestämmelser ankommer på staten.

7 a § Bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet skall samverka.

Kommuner och landsting skall anta planer för biblioteksverksamheterna. Lag (2004:1261).

8 § Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt funktionshindrade samt invandrare och andra minoriteter bl.a. genom att erbjuda litteratur på andra språk än svenska och i former särskilt anpassade till dessa gruppers behov.

9 § Folk- och skolbiblioteken skall ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar genom att erbjuda böcker, informationsteknik och andra medier anpassade till deras behov för att främja språkutveckling och stimulera till läsning.

10 § Länsbibliotek, lånecentraler, högskolebibliotek, forskningsbibliotek och andra av staten finansierade bibliotek skall avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna

till folkbibliotekens förfogande samt i övrigt samverka med folk- och skolbiblioteken och bistå dem i deras strävan att erbjuda låntagarna en god biblioteksservice.

## Bilaga 3

### ***Politiskt antagen vision för biblioteken i Kalmar län: 2010 är Kalmar län Sveriges bästa biblioteksregion***

#### **Program för biblioteksutveckling i Kalmar län 2005-2010**

Antaget av regionförbundets styrelse 2005

#### **Vision: 2010 är Kalmar län Sveriges bästa biblioteksregion**

##### **Varför samarbetar vi?**

Vårt fördjupade samarbete skall ge mervärde för brukarna

##### **Övergripande mål:**

- 2010 spelar biblioteken i länet en viktig roll i den lokala utvecklingen och är en naturlig del av kommunens utvecklingsplanering
- 2010 möter biblioteken i länet de behov som allmänhet, studerande, företag, föreningar/organisationer och förvaltningar har
- 2010 upplever personalen att den att den arbetar i en trivsamt, sund och utvecklande arbetsmiljö
- 2010 är länets bibliotek en fristad och mötesplats för barn- och ungdom som inbjuder till lärande och läsande med alla sinnen. Barn- och ungdomars delaktighet ger verksamheten form och innehåll. *Kommentar: ett särskilt program håller på att tas fram till detta mål*

## **Bilaga 4**

Utdrag ur

### **Skollag (2010:800):**

#### **Lokaler och utrustning och tillgång till skolbibliotek**

**35 §** För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas.

**36 §** Eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska ha tillgång till skolbibliotek.